

ผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

Effects of Digital Technology Application in Auditing on the Audit Quality Of Certified Public Accountants in Thailand

ฐิติพร แสนสุริวงศ์^{1*} และ สายทิพย์ จะโนภาช²
Thitipon Sansuriwong^{1*} and Saithip Janopat²

Article History

Receive: March 1, 2025

Revised: May 15, 2025

Accepted: May 16, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเฉพาะท่านที่ประสงค์เปิดเผยข้อมูลเพื่อการติดต่อจากเว็บไซต์สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 221 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์หาคู่ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี และด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการสอบบัญชีจะช่วยในการจัดระเบียบของข้อมูลขนาดใหญ่ให้เป็นระบบ ทำให้สะดวกและรวดเร็วต่อการนำไปใช้งาน ช่วยในการวิเคราะห์ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และจัดกลุ่มหาความสัมพันธ์ อีกทั้งยังช่วยลดความซับซ้อนของการป้อนข้อมูลเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบข้อผิดพลาดของข้อมูลทางบัญชีในปริมาณมากอีกด้วย ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี เพื่อให้การปฏิบัติงานการตรวจสอบเกิดประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทั้งเรื่องความสะดวก รวดเร็ว และแม่นยำ และช่วยทำให้รายงานการสอบบัญชี มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยทั่วไป

คำสำคัญ : การประยุกต์; เทคโนโลยีดิจิทัล; การสอบบัญชี; คุณภาพการสอบบัญชี; ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนครพนม, Master's Student in Accounting, Faculty of Management Sciences and Information Technology, Nakhon Phanom University

² อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนครพนม, Lecturer, Faculty of Management Sciences and Information Technology, Nakhon Phanom University

*Corresponding author E-mail: nune_thitipon@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to examine the relationship and impact of digital technology application in auditing and the audit quality of certified public accountants in Thailand (CPAs). The study involved 221 CPAs, specifically those who consent to disclose their information for contact purposes. Data was collected using a questionnaire. The statistical methods used for data analysis included multiple correlation and regression analyses. The research findings revealed that the application of digital technology in auditing, specifically in the aspect of big data auditing, auditing data analytics, and Auditing Artificial Intelligence, has a positive relationship and impact on overall audit quality. Digital technology can be applied in auditing, which will help certified public accountants organize large volumes of data into a systematic format, making it more convenient and faster to use. It also supports data analysis to gain insights and identify relationships, while reducing the complexity of data entry and enhancing the ability to detect errors in large volumes of accounting data. Therefore, digital technology application should be prioritized in auditing to enhance the efficiency of audit procedures, ensuring convenience, speed, and accuracy. This will contribute to high-quality audit reports that comply with generally accepted accounting standards.

Keywords : Application; Digital Technology; Auditing; Audit Quality; Certified Public Accountants in Thailand

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน และส่งผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงการพัฒนาและยกระดับทักษะในวิชาชีพต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในวิชาชีพผู้สอบบัญชีซึ่งต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลโดยตรงต่อกระบวนการสอบบัญชีในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนการสอบบัญชี การดำเนินการตรวจสอบ การประเมินผล ตลอดจนการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีจึงต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวเพื่อรักษาความเชื่อมั่นต่อรายงานการเงิน รวมถึงความน่าเชื่อถือของเทคโนโลยีที่นำมาใช้ประกอบในการจัดทำรายงานว่าเป็นไปอย่างถูกต้อง แม่นยำ และมีความเสี่ยงต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (Jivanutra & Boonyanet, 2024) ด้วยเหตุนี้ เมื่อระบบการดำเนินงานภายในองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสดิจิทัล ผู้สอบบัญชีจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการตรวจสอบให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงสุด เทคโนโลยีดิจิทัลจึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบบัญชี อาทิเช่น การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ช่วยให้สามารถรวบรวม จัดการ และแบ่งปันข้อมูลจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย อีกทั้งยังสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลแบบเรียลไทม์ ทั้งข้อมูลที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง (Deloitte Touche Tohmatsu Limited, 2025) ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytic) (Federation of Accounting Professions, 2020) ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีสามารถช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถวิเคราะห์เจาะลึกถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการทุจริตในการรายงานทางการเงิน ตลอดจนระบุประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อความถูกต้องของงบการเงินได้อย่างตรงจุด และแม่นยำมากยิ่งขึ้น และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) (Federation of Accounting Professions, 2024) ได้กล่าวว่า ยังช่วยให้สามารถดึงข้อมูลจากเอกสารและระบบฐานข้อมูลได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว พร้อมทั้งจัดรูปแบบข้อมูลให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมใช้งานสำหรับกระบวนการตรวจสอบ อีกทั้งยังสามารถดำเนินการกรอกข้อมูลลงในกระดาษทำการได้โดยอัตโนมัติ และตรวจหาความผิดปกติหรือข้อผิดพลาดในรายการบัญชีได้อย่างแม่นยำ ซึ่งช่วยลดระยะเวลาในการดำเนินงานของผู้สอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยศักยภาพของเทคโนโลยีดิจิทัลที่กล่าวมาข้างต้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบบัญชีจึงไม่เพียงแต่ช่วยปรับปรุงกระบวนการทำงานของผู้สอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยส่งเสริมให้กระบวนการตัดสินใจในงานสอบบัญชีมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รายงานการสอบบัญชีได้ดียิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพของการตรวจสอบบัญชีอย่างยั่งยืน

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี (Digital Technology-Based Auditing Implementation) เป็นการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ ระบบคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาปรับใช้กับงานสอบบัญชีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขนาดใหญ่ ให้มีความเป็นระบบ ระเบียบ มีการวิเคราะห์ข้อมูล และการประมวลผลของข้อมูลให้มีความถูกต้อง ทันสมัย รวดเร็วประหยัดเวลา ประกอบด้วย ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี (Big Auditing Data) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ทางการสอบบัญชี (Auditing Data Analytics) และด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี (Auditing Artificial Intelligence) (Srijunpetch, 2023) ดังนั้น เมื่อองค์กรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือต่อการปฏิบัติงานสอบบัญชีในการเก็บข้อมูล จำนวนมหาศาล เพื่อนำมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด อีกทั้ง การนำนวัตกรรมปัญญาประดิษฐ์เข้ามาช่วยตรวจสอบกระบวนการต่างๆ จะช่วยให้ผลงานสอบบัญชีมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality) เป็นผลการปฏิบัติงานในการรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี รับอนุญาตที่ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจนของข้อมูล โดยปราศจากข้อผิดพลาดใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness) ด้านความชัดเจน (Clearness) ด้านความกะทัดรัด (Conciseness) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creation) ด้านความสมบูรณ์ (Completion) ด้านความทันกาล (Timeliness) (The Institute of Internal Auditors of Thailand, 2011) ดังนั้นคุณภาพ การสอบบัญชี จึงเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีว่าการรายงานผล ตรวจสอบของผู้สอบบัญชียังนั้นถูกต้อง ครบถ้วนในสาระสำคัญ และมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจในอนาคตของผู้ใช้ บงการเงิน

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการ สอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี มีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชีหรือไม่อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีมาปรับใช้ กับการตรวจสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนด เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชี ดียิ่งขึ้น ทั้งการลดขั้นตอน ลดเวลา ในการตรวจสอบข้อมูลที่ได้ในปริมาณที่เยอะขึ้น และทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วต่อ การนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจต่อผู้ใช้รายงานการสอบบัญชีได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีและคุณภาพ การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี (Digital Technology-Based Auditing Implementation)

ปัจจุบันนี้ องค์กรมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล (Digital Transformation) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ทางธุรกิจ และ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ เพื่อเปลี่ยนแปลงกระบวนการต่างๆ ภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น โดยการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในทุกพื้นที่ของธุรกิจ เพื่อเปลี่ยนพื้นฐานวิธีการดำเนินงาน และส่งมอบคุณค่าให้กับลูกค้า ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรให้คล่องตัว เพื่อความสะดวกรวดเร็วอย่างต่อเนื่อง (Winitsorn, 2020) โดยเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วน อาชีพต่างๆ จำเป็นต้องปรับตัวให้สามารถเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง โดยเฉพาะในวิชาชีพบัญชี ไม่ว่าจะเป็นนักบัญชีหรือผู้สอบบัญชี หรือ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ต่างได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ตัวอย่างเช่น การนำเข้าข้อมูลทางบัญชีในปัจจุบันสามารถดำเนินการได้แบบออนไลน์และเรียลไทม์มากยิ่งขึ้น การเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบ Cloud Computing ช่วยให้งานทางบัญชีจากที่ใดก็ได้ อีกทั้งยังมีการใช้เทคโนโลยี Optical Character Recognition (OCR) ซึ่งเป็นระบบที่สามารถสแกนและอ่านข้อมูลจากเอกสารทางบัญชี เพื่อนำมาแปลงเป็นข้อความและบันทึกบัญชีโดยอัตโนมัติ เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์ เพื่ออ่านสัญญาเช่าและจัดทำทะเบียนคุมสัญญาได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ นอกจากนี้ยังม การนำระบบ Robotic Process Automation (RPA) มาใช้แทนมนุษย์ในกระบวนการทำงานซ้ำๆ เช่น การบันทึกรายการ การปรับปรุงและการกระทบยอดบัญชีเงินฝากธนาคาร รวมไปถึงการใช้ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจจับความผิดปกติ ของรายการทางบัญชี ซึ่งช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถเลือกตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ และประเมินความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อ ความถูกต้องของรายงานทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Bootvong, 2021) เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นการนำ

เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสารการปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ (Photthong, 2020) และในปัจจุบันข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) เป็นหนึ่งในเทคโนโลยีที่มีแนวโน้มเข้ามามีบทบาทในการสอบบัญชี เพราะเป็นการปฏิบัติงานที่ต้องรวบรวมข้อมูลหลักฐานที่เหมาะสมและเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ดังนั้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานสอบบัญชีจะช่วยให้งานการสอบบัญชีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสอบบัญชีครอบคลุมข้อมูลขนาดใหญ่ การวิเคราะห์ข้อมูลและปัญญาประดิษฐ์ (Srijunpetch, 2023) ประกอบด้วย

1. ข้อมูลขนาดใหญ่กับการสอบบัญชี (Big Data) เป็นกลุ่มของข้อมูลที่มีปริมาณมากและมีขนาดใหญ่ที่ต้องใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรวบรวม จัดเก็บ จัดการ และวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมากจากหลายแหล่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกทางธุรกิจที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจได้

2. การวิเคราะห์ข้อมูลกับการสอบบัญชี (Data Analytics) เป็นศาสตร์และศิลป์ของการวิเคราะห์รูปแบบและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับ Big Data เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้และได้รับข้อมูลเชิงลึก โดยมีกระบวนการที่เป็นระบบและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง รวมถึงข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การวิเคราะห์เชิงสถิติ การวิเคราะห์เชิงปริมาณ การสร้างแบบจำลองทางสถิติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางบัญชี

3. ปัญญาประดิษฐ์กับการสอบบัญชี (Artificial Intelligence) เป็นเทคโนโลยีที่สร้างให้ระบบคอมพิวเตอร์เลียนแบบมนุษย์ที่สามารถตัดสินใจและการแก้ปัญหาได้ โดยใช้หลักตรรกะ การเรียนรู้ และการกระทำแบบเดียวกับมนุษย์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) 2) การเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) 3) เครือข่ายประสาทเทียม (Neural Network) 4) ระบบคอมพิวเตอร์เสมือนมนุษย์ (Cognitive Computing) 5) การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing) และ 6) คอมพิวเตอร์วิทัศน์ (Computer Vision)

ดังนั้น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี (Digital Technology-Based Auditing Implementation) เป็นการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ ระบบคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาปรับใช้กับงานสอบบัญชีในการเก็บรวบรวมข้อมูลขนาดใหญ่ ให้มีความเป็นระบบ ระเบียบมีการวิเคราะห์ข้อมูล และการประมวลผลของข้อมูลให้มีความถูกต้อง ทันสมัย รวดเร็ว ประหยัดเวลา และลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานตรวจสอบ ทำให้มีประสิทธิภาพต่อการตัดสินใจ ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีจึงมีความสำคัญ เนื่องจากทำให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตดำเนินการตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว เกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้น้อย ทันท่วงทีใช้รายงานการสอบบัญชี และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้รายงานตรวจสอบบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการวิจัยนี้ได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดเทคโนโลยีกับการสอบบัญชีของ Srijunpetch (2023) ประกอบด้วย ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี (Big Auditing Data) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี (Auditing Data Analytics) ด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี (Auditing Artificial Intelligence) ดังนั้น การที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาปฏิบัติงานด้านการสอบบัญชีจะช่วยให้การดำเนินงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กร เพื่อเพิ่มคุณภาพต่อการรายงานการสอบบัญชี

คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality)

คุณภาพการสอบบัญชี เป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลทางการเงินให้เกินขีดจำกัดของบรรทัดฐานทางการบัญชีเพื่อให้เกิดภาพรวมที่ดีขึ้น โดยเน้นความสามารถ เชื่อถือได้ เป็นอิสระ และจริยธรรม ของผู้ตรวจสอบบัญชีเพิ่มความโปร่งใสทางการเงินในบริบททางธุรกิจ (Khalil et al., 2024) การแสดงความเห็นในงบการเงินตามการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชีด้วยความรู้และความสามารถเพียงพอ ผู้ประกอบวิชาชีพที่รายงานความผิดพลาดในงบการเงินที่มีสาระสำคัญ หรือความน่าจะเป็นในการตรวจพบและรายงานข้อผิดพลาดในงบการเงินเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้ใช้ข้อมูลที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์แก่การตัดสินใจแก่ผู้ใช้งบการเงิน โดยผู้สอบบัญชีต้องมีความเป็นอิสระในการรายงานและเปิดเผยข้อผิดพลาดในงบการเงิน (Phomjad, 2022) และเพื่อให้ผลงานของผู้สอบบัญชีมีความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชี จึงจะต้องสร้างความมั่นใจแก่ผู้ใช้งบการเงินเกี่ยวกับคุณภาพในการสอบบัญชีและความต่อเนื่องในการสอบบัญชี (Buddeekham & Sukwattanasinit, 2024) โดยกรอบแนวคิดคุณภาพการสอบบัญชีนามาจากมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน พ.ศ.2554 รหัส 2400 คือ การสื่อสารผลการปฏิบัติงานการเป็น การสื่อสารผลของการปฏิบัติงานการ หรือการรายงานผลการปฏิบัติงานการ ซึ่งความเห็นหรือข้อสรุปดังกล่าวต้องพิจารณาถึงความคาดหวังของผู้บริหารระดับสูง

คณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร นอกจากนี้ ต้องมีสารสนเทศที่เพียงพอ น่าเชื่อถือ มีความเกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์เพื่อสนับสนุนความเห็นหรือข้อสรุปดังกล่าว และมาตรฐาน รหัส 2420 คือ คุณภาพของการสื่อสาร โดยการสื่อสารผลการปฏิบัติงานต้องมีคุณภาพถูกต้องเที่ยงธรรม ชัดเจน รัดกุม สร้างสรรค์ ครบถ้วน และทันกาล (The Institute of Internal Auditors of Thailand, 2011) ประกอบด้วย

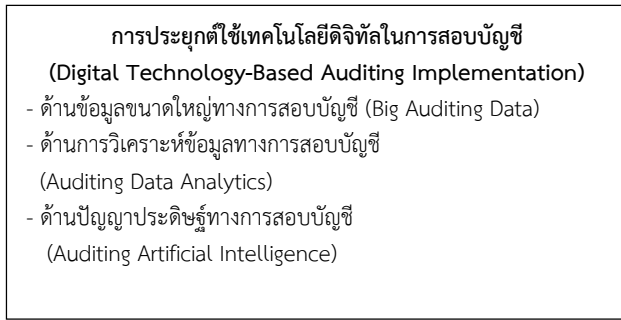
1. ความถูกต้อง (Accurate) เป็นผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ต้องปราศจากข้อผิดพลาด และการบิดเบือน และตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง
2. ความเที่ยงธรรม (Objective) เป็นการสื่อสารที่เที่ยงธรรมต้องยุติธรรม ไม่อคติ ไม่ลำเอียง และเป็นผลมาจากการประเมินข้อเท็จจริงและเหตุผลอย่างยุติธรรมและสมดุล
3. ความชัดเจน (Clear) เป็นการสื่อสารที่ชัดเจน การสื่อสารที่เข้าใจง่าย และเป็นเหตุเป็นผล หลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์เทคนิคที่ไม่จำเป็น และกล่าวถึงสารสนเทศที่สำคัญและเกี่ยวข้องไว้อย่างครบถ้วน
4. ความกระชับหรือกะทัดรัด (Concise) เป็นการสื่อสารที่ตรงประเด็นปราศจากความเยิ่นเย้อ ถ้อยคำซ้ำซ้อน และรายละเอียดปลีกย่อยที่ไม่จำเป็น
5. ความคิดสร้างสรรค์ (Constructive) เป็นการสื่อสารที่สร้างสรรค์ต้องสร้างประโยชน์ให้กับผู้รับการตรวจและองค์กรอื่นนำไปสู่การปรับปรุงในส่วนที่จำเป็น
6. ความสมบูรณ์ (Complete) เป็นการสื่อสารที่สมบูรณ์ต้องนำเสนอใจความสำคัญต่อผู้อ่านโดยครบถ้วน ซึ่งรวมถึงสารสนเทศสำคัญทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ข้อสังเกตต่างๆ ที่สนับสนุนข้อเสนอนั้น และข้อสรุป
7. ความทันกาล (Timely) เป็นการสื่อสารที่ถูกกาลเทศะ เหมาะสมตามความสำคัญของประเด็น โดยเปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารได้ดำเนินการแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality) เป็นผลการปฏิบัติงานในการรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน และครบถ้วนของข้อมูลโดยปราศจากข้อผิดพลาดใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจ และความน่าเชื่อถือ ซึ่งการที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชี กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ทำให้การตรวจสอบบัญชีนั้นมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้รายงานทางการเงินของผู้สอบบัญชีมีคุณภาพ และเกิดประโยชน์แก่ผู้นำไปใช้และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการวิจัยนี้ได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดหลักเกณฑ์และข้อกำหนดตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน รหัส 2420 ของ The Institute of Internal Auditors of Thailand (2011) ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness) ด้านความชัดเจน (Clearness) ด้านความกะทัดรัด (Conciseness) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creation) ด้านความสมบูรณ์ (Completion) และด้านความทันกาล (Timeliness) ดังนั้น คุณภาพของผู้สอบบัญชีจะมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ต้องอาศัยองค์ประกอบทั้ง 7 ด้านนี้ ในการรายงานผล การตรวจสอบเพื่อให้รายงานดังกล่าวของผู้สอบบัญชี มีความครบถ้วน ถูกต้องในสาระสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

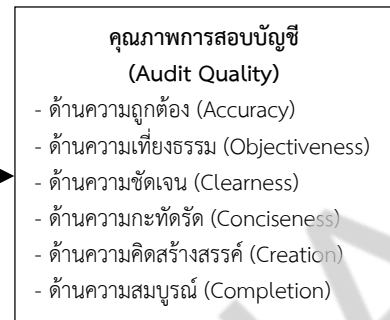
จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการศึกษาลักษณะของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลักการมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยประยุกต์จากแนวคิดการใช้เทคโนโลยีกับการสอบบัญชีของ Srijunpetch (2023) เป็นตัวแปรอิสระ คือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการสอบบัญชี (Digital Technology-Based Auditing Implementation) และประยุกต์จากแนวคิดหลักเกณฑ์และข้อกำหนดตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน รหัส 2420 ของ The Institute of Internal Auditors of Thailand (2011) เป็นตัวแปรตาม คือ คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality) ดังภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

$H_1 - H_3$

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

H_1 : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชี

H_2 : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชี

H_3 : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่ประสงค์เปิดเผยข้อมูลเพื่อการติดต่อได้จากเว็บไซต์สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 969 คน (The Federation of Accounting Professions Under The Royal Patronage of His Majesty The King, 2024) ข้อมูล ณ วันที่ 16 มีนาคม 2566

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่ประสงค์เปิดเผยข้อมูลเพื่อการติดต่อ จำนวน 300 คน โดยจากการเปิดตาราง Krejcie และ Morgan (Srisaard, 2013) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามตอบกลับมา จำนวนทั้งสิ้น 281 ฉบับ เป็นแบบสอบถามความถูกต้องและสมบูรณ์ จำนวน 221 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 73.67 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker et al. (2001) ได้เสนอว่าการส่งแบบสอบถาม ต้องมีอัตราการตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการทำงาน และจำนวนกิจการที่รับตรวจในแต่ละปี

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ครอบคลุมเนื้อหาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี และด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.52-0.97 สอดคล้องกับ Tayraukham (2012) เสนอไว้ว่าเกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือการวิจัยควรมีค่ามากกว่า 0.40 จึงเป็นค่าที่ยอมรับได้ สำหรับการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) อยู่ระหว่าง 0.80-0.96 สอดคล้องกับ Hair et al. (2010) เสนอไว้ว่าเกณฑ์การพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือควรมีค่ามากกว่า 0.70 จึงเป็นค่าที่ยอมรับได้

3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ครอบคลุมเนื้อหาคุณภาพการสอบบัญชี 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความชัดเจน ด้านความกะทัดรัด ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความสมบูรณ์ และด้านความทันกาล มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.64-1.00 สอดคล้องกับ Tayraukham (2012) เสนอไว้ว่าเกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือการวิจัยควรมีค่ามากกว่า 0.40 จึงเป็นค่าที่ยอมรับได้สำหรับการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) อยู่ระหว่าง 0.93-1.00 สอดคล้องกับ Hair et al. (2010) เสนอไว้ว่าเกณฑ์การพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือควรมีค่ามากกว่า 0.70 จึงเป็นค่าที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่ประสงค์เปิดเผยข้อมูลเพื่อการติดต่อ จำนวน 300 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน-30 มิถุนายน พ.ศ.2567 โดยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยกำหนดระยะเวลาให้ส่งจดหมายตอบกลับทางไปรษณีย์ภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้แนบซองจดหมายติดแสตมป์ไปพร้อมแบบสอบถามเพื่อความสะดวกในการตอบกลับ เมื่อครบระยะเวลา 15 วัน ได้รับแบบสอบถามตอบกลับ จำนวน 27 ฉบับ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามถึงผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยกลุ่มเดิมที่ยังไม่ได้ตอบแบบสอบถามกลับมา จนถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2567 ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 254 ฉบับ รวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งสิ้น 281 ฉบับ รวมระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูล 90 วัน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้งสิ้น 281 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ 221 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 73.67

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติในการทดสอบ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการดำเนินงานวิจัย โดยกำหนดการให้คะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้ (Srisaard, 2013)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามโดยใช้การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity Test) โดยพิจารณาจากค่า Variance Inflation Factors (VIFs) ต้องมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน ในระดับที่ยอมรับได้ (Black, 2006) จึงมีความเหมาะสมที่จะทดสอบสถิติ (Multiple Regression Analysis)

4. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.09) อายุมากกว่า 50 ปี (ร้อยละ 44.80) รองลงมา อายุ ระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 39.82) สถานภาพ สมรส (ร้อยละ 64.25) รองลงมา โสด (ร้อยละ 19.00) ระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 60.63) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 70,001-100,000 บาท (ร้อยละ 47.06) รองลงมา มากกว่า 100,000 บาท (ร้อยละ 31.22) ประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี (ร้อยละ 36.20) รองลงมา มากกว่า 15 ปี (ร้อยละ 27.60) และจำนวนกิจการที่รับตรวจแต่ละปี ต่ำกว่า 50 ราย (ร้อยละ 31.67) รองลงมา มากกว่า 50 ราย (ร้อยละ 28.51)

ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีโดยรวม และเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี	4.33	0.43	มาก
2. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี	4.28	0.60	มาก
3. ด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี	4.40	0.55	มาก
โดยรวม	4.33	0.43	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดเท่ากับ 4.33 (S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี ($\bar{X}$ = 4.40) ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี ($\bar{X}$ = 4.33) และด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี ($\bar{X}$ = 4.28)

การวิจัยนี้ได้ทำทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และสร้างสมการพยากรณ์ ตามที่ได้ตั้งสมมติฐาน ดังนี้ (1) H_1 : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชี (AQU) (2) H_2 : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชี (AQU) (3) H_3 : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชี (AQU) ซึ่งมีรายละเอียดผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ตัวแปร	AQU	BAD	ADA	AAI	VIFs
$\bar{X}$	4.30	4.33	4.28	4.40	
S.D.	0.38	0.60	0.55	0.40	
AQU	-	0.74*	0.70*	0.39*	
BAD		-	0.80*	0.37*	2.89
ADA			-	0.38*	2.94
AAI				-	1.19

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

AQU คือ คุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม

BAD คือ ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี

ADA คือ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี

AAI คือ ด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันซึ่งอาจเกิดเป็น Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี มีค่าตั้งแต่ 1.19-2.94 สอดคล้องกับ (Black, 2006) ได้เสนอไว้ว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ น้อยกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่มีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.39-0.74 จากนั้นเมื่อนำไปทดสอบวิเคราะห์การถดถอยของแบบพหุคูณของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี	คุณภาพการสอบบัญชี (AQU)		t	Sig
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.73	0.19	9.03	0.00*
ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี (BAD)	0.29	0.04	6.43	0.00*
ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี (ADA)	0.19	0.05	3.79	0.00*
ด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี (AAI)	0.10	0.04	2.25	0.02*
F = 105.44 p = 0.00 AdjR ² = 0.58				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาค่า AdjR² เท่ากับ 0.58 และเมื่อพิจารณารายด้านที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มากที่สุดทางสถิติ คือ ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี (ADA) (สัมประสิทธิ์การถดถอย = 0.29) เนื่องจาก ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จะต้องจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ของกิจการผู้รับตรวจที่มีปริมาณมหาศาล ดังนั้น การจัดระเบียบของข้อมูลขนาดใหญ่ให้เป็นระบบ ทำให้การเรียกใช้ข้อมูลเพื่อมาตรวจสอบสะดวกรวดเร็วต่อการนำข้อมูลมาใช้งาน และสามารถเรียกใช้ข้อมูลในระบบต่างๆ ได้ตลอดเวลา ทำให้การตรวจสอบบัญชีมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี (AQU) (สัมประสิทธิ์การถดถอย = 0.29, Sig = 0.00) เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการสอบบัญชี โดยช่วยจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ของกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มความแม่นยำ ลดข้อผิดพลาด และลดโอกาสในการปกปิดหรือบิดเบือนข้อมูล เนื่องจากสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังช่วยจัดระเบียบข้อมูลให้สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย ส่งผลให้การสอบบัญชีมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hima et al. (2024) พบว่า ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีบทบาทอย่างแพร่หลายในภาคธุรกิจ การประยุกต์ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่หรือบิ๊กดาต้าจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้ตรวจสอบบัญชีนำข้อมูลขนาดใหญ่หรือบิ๊กดาต้ามาใช้เพื่อลดการใช้กระดาษ เพิ่มความเข้าใจในระบบการรายงานทางการเงิน และมีอิทธิพลโดยตรงต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนด การทดสอบเนื้อหา การประเมินผล และการจัดทำรายงาน ซึ่งผลลัพธ์จากการศึกษาทั้งหมดนี้ช่วยยืนยันข้อสรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่หรือบิ๊กดาต้ามีบทบาทสำคัญต่อการตรวจสอบบัญชีโดยรวม และส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของการตรวจสอบบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Abdelwahed et al. (2025) พบว่า ข้อมูลขนาดใหญ่หรือบิ๊กดาต้า มีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อกระบวนการตรวจสอบบัญชี โดยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนตรวจสอบรายการที่อาจมีสาระสำคัญ และช่วยผู้ตรวจสอบในการกำหนดระดับสาระสำคัญของรายการทางการเงินได้แม่นยำยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ariyanto (2024) พบว่า ข้อมูลขนาดใหญ่หรือบิ๊กดาต้า ส่งผลเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของรายงานการตรวจสอบบัญชี โดยการนำข้อมูลขนาดใหญ่หรือบิ๊กดาต้า และเทคโนโลยีมาใช้

เปลี่ยนแปลงกระบวนการตรวจสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านความแม่นยำ ประสิทธิภาพ และขอบเขตของการตรวจสอบ เทคโนโลยีช่วยลดภาระงานที่ต้องทำซ้ำ เช่น การดึงและวิเคราะห์ข้อมูล ลดข้อผิดพลาดจากมนุษย์ และประหยัดเวลา ส่งผลให้นักตรวจสอบสามารถมุ่งเน้นไปที่งานที่ซับซ้อนและต้องใช้ดุลยพินิจได้มากขึ้น อีกทั้งยังสนับสนุนการตรวจสอบแบบเรียลไทม์ทำให้สามารถตรวจพบความผิดปกติและตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ H₁

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี (AQU) (สัมประสิทธิ์การถดถอย = 0.19, Sig = 0.00) เนื่องจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ของชุดข้อมูล ซึ่งช่วยในการอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต รวมทั้งคาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก จัดกลุ่มข้อมูล และค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การตัดสินใจของผู้ใช้รายงานการสอบบัญชีมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีสามารถเข้าใจการดำเนินงานและข้อมูลที่มีสาระสำคัญได้อย่างครบถ้วนและถูกต้องยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพของงานสอบบัญชี เพิ่มความเชื่อมั่นในการแสดงความเห็นต่อรายงานการสอบบัญชี และช่วยลดระยะเวลาในการปฏิบัติงานให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กิจการหรือผู้ใช้รายงานต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ditkaew & Suttipun (2023) พบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินการบัญชี (Audit Data Analytics : ADA) ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพการตรวจสอบ (Audit Quality : AQ) ในแง่ของการประยุกต์ใช้งาน ผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีทักษะและความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) มากขึ้น จะสามารถสร้างผลลัพธ์ ความสำเร็จ การอยู่รอด และความยั่งยืนในวิชาชีพการตรวจสอบบัญชีได้ อีกทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินการบัญชี ถือเป็นกุญแจสำคัญต่อการอยู่รอดของสำนักงานบัญชีในประเทศไทยในอนาคต เนื่องจากช่วยยกระดับคุณภาพการตรวจสอบบัญชี รวมทั้งเพิ่มปริมาณและความหลากหลายของข้อมูล ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้ตรวจสอบบัญชีอีกด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dempsey & Vanessa (2023) พบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลช่วยให้ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถตรวจจับและวิเคราะห์ความเสี่ยงในการบิดเบือนข้อมูล ทำให้การตรวจสอบมีคุณภาพดีขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชื่อมโยงกับผลลัพธ์การตรวจสอบที่ดีขึ้นตามกฎระเบียบ การศึกษาพบหลักฐานว่ามีปัญหาคุณภาพการตรวจสอบในแอฟริกาใต้ ซึ่งเกิดจากการตรวจสอบที่ล้มเหลว และผู้ตรวจสอบบัญชีได้นำการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหานี้ สรุปได้ว่า การใช้การวิเคราะห์ข้อมูลช่วยเพิ่มคุณภาพการตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Natali et al. (2025) พบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ส่งผลเชิงบวกต่อการตรวจจับการทุจริต ช่วยเสริมหลักความโปร่งใสในทางบัญชี ด้วยการให้ข้อมูลเชิงลึกที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกช่วยให้สามารถตรวจพบการทุจริตที่อาจซ่อนอยู่ในระบบเดิมได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่หรือบิ๊กดาต้ายังช่วยให้ผู้สอบบัญชีเข้าใจรูปแบบของข้อมูลได้กว้างขึ้น ทำให้สามารถตรวจพบธุรกรรมที่น่าสงสัยซึ่งมักจะซ่อนอยู่ในระบบดั้งเดิม ซึ่งช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของการตรวจสอบ และสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับกระบวนการตรวจสอบที่ใช้เทคโนโลยีจึงยอมรับสมมติฐานที่ H₂

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี ด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการเงินการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี (AQU) (สัมประสิทธิ์การถดถอย = 0.10, Sig = 0.02) เนื่องจาก การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการสอบบัญชีช่วยลดความซับซ้อนของการป้อนข้อมูล ทำให้สะดวกและรวดเร็วขึ้น อีกทั้งยังเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบข้อผิดพลาดของข้อมูลทางการเงินการสอบบัญชีในปริมาณมาก ช่วยให้การประมวลผลแม่นยำขึ้นและสามารถตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดได้หากต้องการ ส่งผลให้รายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจน ปราศจากข้อผิดพลาด เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้การเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Natali et al. (2025) พบว่า เทคโนโลยีการตรวจสอบบัญชีที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการตรวจจับการทุจริต เทคโนโลยีที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ มีความสามารถที่ดีกว่าในการตรวจพบรูปแบบที่ผิดปกติ ซึ่งอาจไม่สามารถมองเห็นได้ในการตรวจสอบแบบดั้งเดิม ซึ่งช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้รายงานทางการเงินมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Maidarasu et al. (2025) พบว่า การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้มีผลอย่างมีนัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการตรวจสอบ โดยช่วยเพิ่มความแม่นยำในการตรวจจับการทุจริตและการตรวจสอบ โดยความสามารถในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่สูงขึ้นส่งผลดีต่อการบูรณาการเทคโนโลยีในกระบวนการทำงานของการตรวจสอบ ทำให้สามารถดำเนินการได้ทันเวลาและมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pérez-Calderón et al. (2025) พบว่า การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ความแม่นยำ และคุณภาพในการสื่อสารกับลูกค้าอย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการนำปัญญาประดิษฐ์เข้ามาใช้ในกระบวนการสอบบัญชีช่วยปรับปรุงคุณภาพของงานและทำให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัวมากขึ้น ซึ่งช่วยให้กระบวนการสอบบัญชีมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H₃

สรุปผลการวิจัย

ในปัจจุบันการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีมีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้รายงานการสอบบัญชีมีคุณภาพมากขึ้น จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านข้อมูลขนาดใหญ่ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และด้านปัญญาประดิษฐ์นั้นล้วนมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ จะช่วยให้การรายงานของผู้สอบบัญชีมีคุณภาพและความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น รายงานมีความถูกต้อง ข้อมูลตรงกับข้อเท็จจริง ไม่มีข้อผิดพลาดหรือเกิดข้อผิดพลาดเล็กน้อยที่สุด ปราศจากอคติ สะท้อนความจริงโดยไม่เอนเอียง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่คลุมเครือ ตรงประเด็น นำไปสู่การพัฒนา แนะนำแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ช่วยครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ไม่ขาดข้อมูลในสาระสำคัญ และรายงานผลการตรวจสอบภายในเวลาที่กำหนด เพื่อการตัดสินใจหรือการปรับปรุงที่ทันทั่วถึง การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย พบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี และด้านปัญญาประดิษฐ์ทางการสอบบัญชี ในส่วนของคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness) ด้านความชัดเจน (Clearness) ด้านความกะทัดรัด (Conciseness) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creation) และด้านความสมบูรณ์ (Completion) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านข้อมูลขนาดใหญ่ทางการสอบบัญชี ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี และด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสอบบัญชี ผลการวิจัยนี้ช่วยให้ผู้สอบบัญชีตระหนักถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อลดข้อผิดพลาดและความเสี่ยงในการบิดเบือนข้อมูล ผู้สอบบัญชีสามารถใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก ค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล รวมถึงคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การแสดงความคิดเห็นทางการเงินมีความถูกต้อง ชัดเจน และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพการสอบบัญชีและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งบการเงินได้อย่างทันทั่วถึง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีสามารถอธิบายได้ผ่านกรอบแนวคิดของ ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model : TAM) ซึ่งเสนอโดย Davis ในปี 1989 โดยมีองค์ประกอบหลัก คือ การรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับ (Perceived Usefulness) และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้งานเทคโนโลยี ในบริบทของวิชาชีพบัญชี ผู้สอบบัญชีที่รับรู้ว่าคุณภาพช่วยลดขั้นตอนและระยะเวลาในการตรวจสอบบัญชี รวมถึงสามารถจัดการกับข้อมูลจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะมีแนวโน้มในการยอมรับและนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ในการสอบบัญชีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่เน้นความถูกต้อง ครบถ้วน และความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน นอกจากนี้ กระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่การใช้เทคโนโลยียังสามารถอธิบายได้โดย ทฤษฎีการปรับตัวขององค์กร (Organizational Adaptation Theory) ซึ่งมองว่า องค์กรหรือผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและความคาดหวังของผู้ใช้งานข้อมูลทางการเงิน การปรับตัวดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง แต่ยังเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ควรสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีความรู้ความเข้าใจ ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการปฏิบัติงานในการตรวจสอบ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มีความแม่นยำ มากยิ่งขึ้น ตรวจสอบข้อมูลได้ในปริมาณที่เยอะขึ้น และทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจ ต่อผู้ใช้งานรายการการสอบบัญชีได้เป็นอย่างดีอีกด้วย
2. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ควรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย มาปรับใช้กับการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการลด ขั้นตอน ลดเวลา และเกิดความสะดวกรวดเร็ว ทำให้สามารถเพิ่มคุณภาพของการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น
3. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ควรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบความผิดพลาดของข้อมูล ทางบัญชี จะช่วยให้รายการการสอบบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่กำหนดได้เป็นอย่างดียิ่งขึ้น
4. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ควรให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้กับการตรวจสอบบัญชี เพื่อส่งผล ทำให้รายการการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจน ปราศจากข้อผิดพลาด เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลกระทบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพ การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ดังนั้นในอนาคตควรศึกษาประชากรกลุ่มอื่น เพื่อเปรียบเทียบกับ กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ทำให้งานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามเป้าหมายมากขึ้นและสอดคล้องกับสถานการณ์ ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี
2. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนั้น ควรเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถาม เป็นการสอบถามแบบเชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย มากที่สุด และถูกต้อง สามารถนำผลการวิจัย ดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตรงกับความต้องการ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด
3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลทางการสอบบัญชีใหม่ๆ ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงไป ตามสภาพแวดล้อม และเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามเป้าหมาย
4. ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชีและคุณภาพการสอบ บัญชีในการปฏิบัติงานทางการสอบบัญชี เพื่อให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยสามารถปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อจำกัดการวิจัย

การวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอบบัญชี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบ บัญชีรับอนุญาตบางส่วน ซึ่งเป็นผู้ที่แสดงความประสงค์เปิดเผยข้อมูลสำหรับการติดต่อผ่านเว็บไซต์ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์เท่านั้น ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ครอบคลุมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียน จึงส่งผลให้ข้อมูลที่ ได้รับสะท้อนเพียงบางส่วนของลักษณะการปฏิบัติงานจริงในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และอาจไม่ครอบคลุมถึงแนวปฏิบัติในภาพรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั้งหมด

References

- Aaker, D. A., Kumar, V. & Day, G. S. (2001). *Marketing research* (7th ed.). John Wiley & Sons.
- Abdelwahed, A. S., Abu-Musa, A. A. E. S., Badawy, H. A. E. S. & Moubarak, H. (2025). Investigating the impact of adopting big data and data analytics on enhancing audit quality. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 23(2), 472-495. <https://doi.org/10.1108/JFRA-12-2023-0724>
- Ariyanto, S. (2024). Implementation of big data and technology in improving the quality of auditor's audit results (Case study at BPK the Riau Province). *Journal Riset Akuntansi dan Auditing*, 11(2), 13- 22. <https://journals.stie-yai.ac.id/index.php/JRAA/article/view/667>

- Black, K. (2006). *Business statistics: Contemporary decision making* (6th ed.). John Wiley & Sons.
- Buddeekham, M. & Sukwattanasinit, K. (2024). Factors affecting on audit Performance of tax auditors. *Journal of Public Administration, Suan Sunandha Rajabhat University*, 7(3), 942-957. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/SSRUJPD/article/view/276505>
- Bootvong, P. (2021). Teachers' perspectives on the adaptation of accountants in the digital age. *Faculty of Business Administration and Accountancy, Khon Kaen University*. Retrieved May 2025, from https://kkbs.kku.ac.th/web/article.php?a_id=1634
- Deloitte Touche Tohmatsu Limited. (2025). *Advancing audit quality with smarter audits*. Retrieved May 2025, from <https://www.deloitte.com/za/en/services/audit/services/smarter-audits.html>
- Dempsey, K. & Vanessa, V. D. (2023). The role of data analytics in enhancing external audit quality. In *ICABR Conference* (pp. 399-423). Springer Nature Switzerland.
- Ditkaew, K. & Suttipun, M. (2023). The impact of audit data analytics on audit quality and audit review continuity in Thailand. *Asian Journal of Accounting Research*, 8(3), 269-278. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/ajar-04-2022-0114/full/html>
- Federation of Accounting Professions. (2020). *Big data analytics and modern auditing*. Retrieved May 2025, from <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/124807>
- Federation of Accounting Professions. (2024). *The Role of Generative AI in Auditing Practices*. Retrieved May 2025, from <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/179703>
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). Pearson Education.
- Hima, Z., sallha, Y. W. & Saraih, U. N. (2024). Big Data and Audit Quality: Theoretical Study. *South Asian Journal of Social Sciences & Humanities*, 5(1), 144-160. https://www.researchgate.net/publication/377964738_Big_Data_and_Audit_Quality_Theoretical_Study
- Jivanutra, N. & Boonyanet, W. (2024). The impact of digital transformation in organizations on the audit process. *Journal of the Federation of Accounting Professions*, 6(17), 4-34. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JFAC/article/view/271327/181531>
- Khalil, M. T., Ahmad, N. & Nafees, B. (2024). Impact of auditors' attributes on the identification of creative accounting practices in Pakistan. *Contemporary Issues in Social Sciences and Management Practices*, 3(1), 27-41. <https://doi.org/10.61503/cissmp.v3i1.108>
- Maidarasu, A. U., Hussaini, I. & Lawal, I. (2025). Artificial intelligence and the effectiveness of audit quality in Nigeria: Exploring auditors' perspectives. *WAR Journal of Multidisciplinary Bulletin*, 1(1), 48-57. <https://warpublisher.com/warjmb/2025/01/004>
- Natali, E., Rely, G. & Sari, P. N. (2025). Pengaruh e-audit, teknologi audit berbasis AI, dan big data analytics terhadap deteksi fraud (studi empiris pada Badan Pemeriksa Keuangan Republik Indonesia). *Jurnal Akuntansi, Keuangan, Perpajakan dan Tata Kelola Perusahaan*, 2(3), 772-782. <https://doi.org/10.70248/jakpt.v2i3.1942>
- Pérez-Calderón, E., Alrahamneh, S. A. & Milanés Montero, P. (2025). Impact of artificial intelligence on auditing: an evaluation from the profession in Jordan. *Discover Sustainability*, 6(1), 1-18. <https://link.springer.com/article/10.1007/s43621-025-01058-3>
- Photthong, W. (2020). *The application of digital technology for corporate social and environmental responsibility in the new normal: A case study of a commercial bank (Unpublished master's Independent study)*. Thammasat University, Bangkok, Thailand.
- Phomjad, R. (2022). *Factors Affecting Big-4 Auditors' Audit Quality (Unpublished Master's thesis)*. Thammasat University, Bangkok, Thailand.

Srijunpetch, S. (2023). *Auditing*. TPN Press Ltd.

Srisaard, B. (2013). *Basic research* (9th ed.). Suweeriyasan Publishing.

Tayraukham, S. (2012). *Research Methodology for Social Sciences and Humanities* (5th ed.). Mahasarakham University Press.

The Institute of Internal Auditors of Thailand. (2011). *International standards for the professional practice of internal auditing*. The Institute of Internal Auditors of Thailand.

The Federation of Accounting Professions Under The Royal Patronage of His Majesty The King. (2024). *Information of certified public accountants (only for those who consent to disclose their contact information)*. Retrieved March 2024, from https://eservice.tfac.or.th/fap_registration/cpa-contact-list?condition=3&district_hidden=&province_hidden=&geography_hidden=&geography=2

Winitorn, T. (2020). *Adjust your perspective on the digital world*. Federation of Accounting Professions. Retrieved May 2025, from <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/123188>